

Pave Gregor d. 1. om menneskets naturlige frihed og frigivelse af slaver, ca. 600

5 *Pave Gregor d. 1. (ca. 540-604) optrådte ikke som direkte modstander af slaveinstitutionen, men han frigav selv slaver, opfattede mennesket som frit af naturen og argumenterede dermed imod synet på slaveri som noget naturligt, hvilket det siden oldtiden var blevet opfattet som. Her et uddrag fra to breve af pave Gregor d. 1. fra tiden omkring år 600 e. Kr. Det ene om frigivelse af slaver, det andet med tilsagn om, at en frigiven slave ikke kan afkræves erstatning for sin værdi.*

10 [...] Eftersom vor frelser og alle væseners skaber ønskede at antage kødet, således at Han ved sin guddommelige nåde kunne føre os tilbage til vor oprindelige frihed, som er blevet frataget os, således at vi holdes fanget under trældommens åg, er det godt, hvis mennesker ved frigivelsesens gave måtte blive ført tilbage til den frihed, som det oprindeligt var født ind i, fordi det af naturen fra begyndelsen var frit, men ved landenes lov er blevet bragt under trældommens åg. [salubriter agitur, si homines, quos ab initio natura liberos protulit et ius gentium iugo substituit

15 *servitutis, in ea qua nati fuerant manumittentis beneficio libertate reddantur*¹]. Således bevæget af sådanne overvejelser og af følelser af fromhed, skænker vi jer friheden og romersk borgerskab; Montana og Thomas, slaver af den hellige romerske kirke, som vi med Guds hjælp regerer over, og vi skænker jer frit al ejendom, som i besad i trældommen. [...]

20 [...] De hellige kanoniske regler og den lovmæssige myndighed tillader, at Den hellige kirkes ejendom kan bruges til at frelse slaver.² Og fordi vi, før vi fyldte atten år, blev belært af dig om, at en vis hellig mand og biskop over kirken i Firman ved navn Fabius brugte elleve pund sølv fra den samme kirke på at løskøbe dig og din fader, Passivus, fra fjenden, samt din broder og medbiskop, en præst på det tidspunkt, og også din moder. Og på grund af denne omstændighed

25 er du besat af en frygt for, at det, som blev betalt, vil blive forlangt tilbage efter et stykke tid. Ved denne beslutning ønsker vi at se din frygt lindret, således at du og dine arvinger ikke på noget tidspunkt må lide nogen overlast på grund af krav på disse penge, ej heller skal nogen genere dig med nogle spørgsmål desangående, fordi barmhjertighedens ånd kræver, at det, som bliver brugt i en from stræben, ikke bør pålægges den frelste [løskøbte slave] som en byrde eller plage. [...]

30

J. P. Migne: *Patrologie Coursus Completus*, Paris (1849), vol. LXXVII, s. 803, 960. Oversat af M. Pihl efter R. C. Cave & H. H. Coulson: *A Source Book for Medieval Economic History*, New York (1965) s. 291f.

35

---

¹ Adam Serfass: "Slavery and Pope Gregory the Great," *Journal of Early Christian Studies*, bind 14, nr. 1, forår 2006, s. 77-103.

² Dvs. både at frigive slaver tilhørende kirken og for kirkens midler at løskøbe slaver i andres besiddelse.